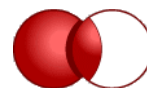

**BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
URED ZA REVIZIJU BUDŽETA-PRORAČUNA U FBiH
SARAJEVO**

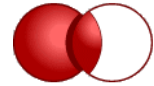
Ložionička 3, 71000 Sarajevo, Tel: ++ 387 (0) 33 221 623, Fax: 716 400, www.saifbih.ba, e-mail: urrevfed@bih.net.ba, saifbih@saifbih.ba

UR- 08-03;013-07/04

**IZVJEŠĆE O REVIZIJI FINANCIJSKIH IZVJEŠĆA
NA DAN 31. PROSINCA 2003. GODINE**

Hrvatska pošta d.o.o. Mostar

Sarajevo, prosinac 2004. godine

UPRAVA DRUŠTVA - PREDsjedNIK

NEOVISNO REVIZIJSKO MIŠLJENJE

1. Obavili smo reviziju finansijskih izvješća Hrvatske pošte d.o.o. Mostar, na dan 31.12.2003. godine. Za izvješća: Bilanca stanja, Bilanca uspjeha, Izvješće o novčanim tijekovima i Izvješće o promjenama u kapitalu prikazana na stranama 16, 17, 18 i 19. odgovoran je menadžment Hrvatske pošte d.o.o. Mostar. Naša odgovornost se svodi na izražavanje mišljenja o tim finansijskim izvješćima na temelju provedene revizije.
2. Reviziju smo obavili temeljem ovlaštenja, sukladno Zakonu o reviziji proračuna/budžeta u FBiH («Sl. novine FBiH», broj: 48/99) i INTOSAI međunarodnim standardima. Ovi standardi zahtijevaju planiranje i obavljanje revizije, tako da revizija pruži razumno uvjerenje o tome ima li u finansijskim izvješćima značajnih pogrešaka, kao i da li su finansijske transakcije izvršene sukladno zakonskim propisima. Revizija je uključila ispitivanje, testiranje i prikupljanje dokaza, koji potkrepljuju iznose i objave u finansijskim izvješćima. Revizija je također obuhvatila ocjenu primijenjenih računovodstvenih načela i vrednovanja sveukupne prezentacije finansijskih propisa i ocjenu primjene propisa. Vjerujemo da je provedena revizija pouzdan temelj na osnovu kojega smo iskazali naše mišljenje.
3. Provedenom revizijom nismo stekli uvjerenje da je menadžment uspostavio pouzdan sustav internih kontrola koji bi osigurao zaštitu imovine i pouzdanost finansijskog izvješćivanja iz razloga što:
  - Nije postupljeno po propisima o obveznom popisu sredstava i obveza sa stanjem na dan 31.12.2003. godine, odnosno nije izvršeno usuglašenje stalnih sredstava i izvora sredstava sa knjigovodstvenim stanjem (20.743.240,52 KM) niti je sačinjen Elaborat o popisu na razini Hrvatske pošte,
  - Nije osigurana relevantna knjigovodstvena dokumentacija za preuzeta početna stanja po diobnoj bilanci ranijeg HPT-a. Neusuglašeni međuodnosi između, statusnom promjenom nastalih HT-a d.o.o. Mostar i HP-a d.o.o. Mostar, u iznosu od 509.637,71 KM su utjecali na umanjenje prihoda za 339.758,47 KM po osnovu sufinansiranja,
  - Izvršeno je rezerviranje za obračunatu amortizaciju software-a u iznosu od 414.729,55 KM što ne predviđaju Računovodstveni standardi FBiH 16 i 37, a isti su imali za posljedicu povećanje ukupnih troškova,
  - Nisu obračunati i uplaćeni pripadajući porezi u iznosu od 110.185,00 KM, na isplaćenu jednokratnu pomoć (Božićnica),
  - Nije dosljedno primjenjivana Uredba o nabavci roba, vršenju usluga i ustupanju radova, posebno u dijelu otvaranja i prihvatanja ponuda, kao i nedonošenja Uputstva o načinu vrednovanja kriterija za konačan izbor napovoljnije ponude.
4. Po našem mišljenju, osim za usklađivanje efekata iz prethodnog stava, finansijska izvješća daju istinit i fer pregled o finansijskom stanju i rezultatima Hrvatske pošte d.o.o. Mostar, u svim značajnim segmentima poslovanja na dan 31.12.2003. godine.

Zamjenik generalnog revizora

Generalni revizor

Branko Kolobarić, dipl.oec.

Mr.sc. Ibrahim Okanović, dipl. oec.

IZVJEŠĆE O OBAVLJENOJ REVIZIJI FINACIJSKIH IZVJEŠĆA Hrvatska pošta d.o.o. Mostar

I UVOD

Hrvatska pošta d.o.o. Mostar je upisana u sudački registar pod brojem Tt-972/02 od 03.01.2003. godine sa matičnim registarskim brojem:1-1086. Nastala je transformiranjem HPT d.o.o. Mostar, na gospodarska društva Hrvatska pošta d.o.o. Mostar i Hrvatske telekomunikacije d.o.o. Mostar temeljem Odluke Vlade FBiH br. V-121/2000.

Sjedište Hrvatske pošte d.o.o Mostar (u daljnjem tekstu Hrvatska pošta) je u Mostaru, Tvrtka Miloša b.b.

Osnivači Društva sa upisanim temeljnim kapitalom, u visini od 19.213.610,66 KM, i pojedinačnim udjelima su:

• Federacija BiH	12.058.462,05 KM ili 62,76%
• Hrvatske telekomunikacije d.d. Zagreb	5.819.802,67 KM ili 30,29%
• Hrvatska pošta d.d. Zagreb	1.335.345,94 KM ili 6,95%

Djelatnost Društva: je obavljanje unutarnjeg prometa-usluge javnih (državnih pošta); obavljanje vanjskotrgovinskog prometa-međunarodni poštanski promet i pružanje poštanskih usluga; zastupanje inozemnih tvrtki i ostale djelatnosti.

Društvom upravljaju članovi Društva putem Skupštine Društva, Nadzornog odbora, a Društvom rukovodi Uprava Društva. Organizacijski dijelovi Društva su:

- Ured Uprave Društva,
- Direkcija,
- Središta pošta Mostar, Vitez, Livno i Odžak.

Ured Uprave Društva čine predsjednik Uprave i pet izvršnih direktora pod čijim nadzorom se direktno nalaze sektori Direkcije Društva.

Središta pošta kojima rukovode upravitelji pošta, su organizirana u trideset operativnih jedinica i stotinu četrdeset poštanskih ureda.

Hrvatska pošta obavlja osnovnu djelatnost po Zakonu o poštanskom prometu («HR-HB PT Glasnik» br.3 od 23.11.1995. godine).

U revidiranoj godini Federacija BiH nije donijela Zakon o poštanskom prometu.

Na dan 31.12. 2003. godine Hrvatska pošta je imala 760 uposlenih djelatnika.

II OSVRT NA PRETHODNU REVIZIJU

Revizija se provodi prvi put od strane Ureda za reviziju proračuna/budžeta u FBiH temeljem Zakona o reviziji proračuna/budžeta u FBiH. Predmet revizije su bila financijska izvješća Hrvatske pošte za 2003. godinu, kao i izvršene financijske transakcije iskazane u tim izvješćima, te procjena usklađenosti istih sa zakonima i propisima.

Neposredan uvid u dokumentaciju, radi prikupljanja dokaza za iznošenje revizijskog mišljenja, vršen je sa prekidima, u periodu od 13.09. do 14.10.2004. godine u prostorijama Hrvatske pošte u nazočnosti ovlaštenih djelatnika.

Ova revizija ne obuhvata reviziju početnih stanja Hrvatske pošte i za ta stanja ne iskazujemo svoje mišljenje.

Prema saznanjima iz ranijih revizija, revizijska kuća Deloitte & Touche je za 2002. godinu izvršila reviziju financijskih izvješća HPT-a d.o.o. Mostar čijom diobom je nastala Hrvatska pošta.

Reviziju finansijskih izvješća Hrvatske pošte za 2003. godinu izvršilo je Društvo za reviziju Revsar d.o.o. Sarajevo.

III CILJI OBIM REVIZIJE

Cilj revizije je da se na temelju izvršenog uvida u organizirani sustav internih kontrola menadžmenta nad ostvarenim prihodima, rashodima, bilancom stanja i gotovinskom tijeku za 2003. godinu u Hrvatskoj pošti, omogući:

- izražavanje mišljenja o tome da li su finansijska izvješća pripremljena sukladno zakonskim propisima, da li su isti točno, realno i objektivno iskazani, da li su provedene sve potrebne procedure oko trošenja sredstava Društva, kao i da li su vlasnici udjela o svemu pravovremeno izviješćeni,
- ocjenu računovodstvenog sustava i sustava internih kontrola, načina njihovog uspostavljanja, funkcioniranja i njihovu osposobljenost za zaštitu imovine i otkrivanje značajnog pogrešnog prikazivanja u finansijskim izvješćima,
- davanje preporuka za dalji rad, sa posebnim naglaskom na što efikasniju i ekonomičniju zaštitu imovine i trošenja sredstava, kao i stvaranje podloge za uvođenje, primjenu i efikasan rad sustava internih kontrola.

U ovoj reviziji, nisu obuhvaćena sva područja djelovanja Hrvatske pošte. Izvršili smo kontrolu poduzetih mjera za prikupljanje prihoda i fakturiranje izvršenih usluga, naplatu potraživanja, izvršene nabavke putem tendera i evidenciju dobivenih donacija.

Veću značajnost smo dali kontroli načina trošenja sredstava za investicije-sufinanciranje od strane Hrvatskih telekomunikacija, poštivanju Uredbe o nabavci roba, vršenju usluga i ustupanju radova, načinu trošenja sredstava za pojedine izdatke, usklađivanju sredstava i izvora sredstava.

IV NALAZI I PREPORUKE

A Upravljanje i rukovođenje

Hrvatskom poštom upravljaju i rukovode Skupština Društva, Nadzorni odbor i Uprava društva, kako je to Statutom Društva definirano. Temeljem Uredbe o vršenju ovlaštenja i obveza organa FBiH u gospodarskim društvima po osnovu državnog kapitala, Vlada FBiH preko svojih članova u Skupštini Društva i Nadzornom odboru sudjeluje u upravljanju i rukovođenju Društvom. To znači, da prema postojećim propisima, Vlada FBiH nema upravljačku funkciju jer je njezin udjel 62,76 %.

Aktivnosti organa upravljanja tijekom reorganizacije kao i u revidiranoj godini bile su:

- **Vlada FBiH** je donijela Odluku o transformaciji HPT d.o.o. Mostar 25.05.2000. godine sa utvrđenim rokom za izradu Plana reorganizacije poduzeća, sukladno poglavlju VIII Zakona o gospodarskim društvima i rokom za upis novonastalih gospodarskih društava u sudački registar, uz obavezan nadzor Federalnog ministarstva prometa i komunikacija. Odluka nije u predviđenom roku ispoštovana.

Vlada FBiH je Odlukom br.675/01 od 28.12. 2001. godine dala suglasnost na Plan reorganizacije (donesen 21.12.2001. godine) prema kojemu se HPT d.o.o. Mostar trebao podijeliti na dva gospodarska društva, što nije učinjeno do kraja 2002. godine, iako su se poslovne knjige za HP d.o.o. Mostar i HT d.o.o. Mostar vodile odvojeno u 2002. godini.

Dana 15.11.2002. godine Vlada FBiH je donijela Odluku o dopuni Odluke o davanju suglasnosti na Plan reorganizacije HPT d.o.o. Mostar, nakon čega je održana Osnivačka skupština Društva, usvojen Statut, imenovan Nadzorni odbor, donesena Odluka o upisu u sudački registar i izvršena registracija 03.01.2003. godine.

Posljedica dugotrajnog procesa donošenja konačne odluke o transformaciji je, da su finansijska izvješća HPT d.o.o. Mostar za 2002. godinu sačinjena kao zbroj odvojenih poslovnih knjiga HT d.o.o. Mostar i HP d.o.o. Mostar. U tim izvješćima su ostali neusuglašeni međudnosi, čija vrijednost iznosi 509.637,71 KM. Ovaj iznos imat će odraza na finansijska izvješća u narednom

periodu počev od revidirane 2003. godine. Prema tako sačinjenim financijskim izvješćima HPT d.o.o. Mostar za 2002. godinu, izvršena je promjena u kapitalu, temeljem rasporeda dobiti za dio dobiti koji pripada HP-u d.o.o. Mostar, iako međuodnosi nisu usuglašeni.

- **Skupština Društva** se nakon konstituiranja izvršenog krajem 2002. godine, sastala jednom u 2003. godini. **Revizijom je utvrđeno da Skupština Društva nije donijela odluku o godišnjem obračunu i rasporedu dobiti za 2002. godinu, jer joj Nadzorni odbor nije podnio godišnje izvješće o poslovanju ranijeg HPT-a d.o.o. Mostar kako je to predviđeno člankom 32. stavak 2. Statuta Društva.**
- **Nadzorni odbor Hrvatske pošte** je na trećoj sjednici usvojio Odluku drugog društva, odnosno Nadzornog odbora Hrvatskih telekomunikacija d.o.o. Mostar o Izvješću o poslovanju ranijeg organizacijskog oblika HPT d.o.o. Mostar kao i Odluku o rasporedu dobiti za 2002. godinu. Ove odluke, kao i Odluka Nadzornog odbora Hrvatske pošte o prihvaćanju ovih odluka su poslužile kao dokument za upis prirasta kapitala (247.915,74 KM) u sudački registar.

Revizijom je utvrđeno da Nadzorni odbor nije ovu Odluku uputio Skupštini društva, sukladno propisima, a koja je trebala dati suglasnost i donijeti konačnu Odluku o godišnjem obračunu i rasporedu dobiti za 2002. godinu. Razlog ovako donesene Odluke je, što je ovaj Nadzorni odbor formiran krajem 2002. godine, a Društvo je nastalo diobom HPT-a, kojim je rukovodio drugi Nadzorni odbor.

Nadzorni odbor Hrvatske pošte nije prihvatio Odluku Vlade FBiH o mjerama ograničenja operativnih troškova poslovanja i bruto primanja uposlenih (od 10%) u javnim poduzećima i gospodarskim društvima. Kao razlog neprihvaćanja, Nadzorni odbor je naveo da je Odluka protivna Statutu i načinu donošenja iste. Također je predložen sastanak vlasnika udjela društva da bi se raspravilo o ovom pitanju.

Nadzorni odbor je raspravljao o Odluci Vlade FBiH o raspodjeli dobiti javnih poduzeća i gospodarskih društava po godišnjem obračunu za 2002. godinu, prema kojoj se dio dobiti za 2002. godinu, u visini od 100.000,00 KM, trebao uplatiti na račun proračuna FBiH. Nadzorni odbor nije prihvatio ovu Odluku sa obrazloženjem da Skupština Društva prema članku 20. st.2. točka 1. Statuta, većinom glasova svih članova Društva donosi odluku o raspodjeli dobiti po godišnjem obračunu. Raspored dobiti po godišnjem obračunu za 2002. godinu je već bio izvršen i evidentiran u knjizi udjela. Nadzorni odbor ne osporava mogućnost promjene, ali uz poštivanje propisane zakonske procedure.

Preporučamo Skupštini Društva i Nadzornom odboru da usklade svoj rad sa propisima koji se na njih odnose. Potrebno je poštivati cjelokupne procedure razmatranja odluka kroz razine upravljanja i rukovođenja Društvom, te zauzimati konačne stavove po pitanju realizacije istih.

- **Uprava Društva** tijekom revidirane godine nije poduzela sve potrebne mjere za potpunu realizaciju Plana diobe, kako je to Principima podjele iz 2001. godine predviđeno.

Nije ispoštovan Plan reorganizacije HPT d.o.o. Mostar (točke 4.3. i 4.8.) prema kojima je, između ostalog, trebalo pripremiti početna financijska stanja i revidirana financijska izvješća na dan razdvajanja.

Početna stanja su preuzeta bez relevantne knjigovodstvene dokumentacije koja potvrđuje točnost i vjerodostojnost navedenih stanja.

Poslovne knjige za 2002. godinu nisu zaključene, kako je to predviđeno Kodeksom računovodstvenih načela i računovodstvenih standarda.

Uprava Društva je tijekom 2003. godine usvojila veći broj neophodnih akata za rad Društva. Posebno ističemo Pravilnik o unutarnjem ustroju i sistematizaciji radnih mjesta Hrvatske pošte, koji je donesen 24.06.2003. godine, bez utvrđenog broja izvršilaca. Uprava Društva je prema Principima podjele prihvatila postojeći broj uposlenih (763), sa nepovoljnom kvalifikacijskom strukturom.

Uprava Društva tijekom 2003. godine je donosila različite odluke i utvrđivala procedure u pisanoj formi potrebne za redovito poslovanje različitih segmenata Društva ali su i pored toga, ipak, utvrđene određene nepravilnosti koje ćemo iznijeti u narednim nalazima.

Zbog neusuglašenih početnih stanja kao i neprezentirane dokumentacijske osnove preuzetih stanja, preporučamo da se, sukladno postojećim propisima, izvrše usuglašenja međuodnosa iskazanih u poslovnim knjigama HT d.o.o. Mostar i HP d.o.o. Mostar po diobnoj bilanci.

B Sustav upravljanja prihodima i rashodima

1 Revizija prihoda

Planom poslovanja za 2003. godinu planiran je ukupan prihod u iznosu od 22.207.658,00 KM od čega se na prihod iz osnovne djelatnosti (prihod od poštanskih usluga i ostali prihodi) odnosi 10.045.658,00 KM, a na prihod iz dogovorenog sufinanciranja 12.162.000,00 KM.

Ukupno ostvaren prihod u 2003. godini iznosio je 23.187.418,85 KM ili 104,41% u odnosu na plan (22.207.658,00 KM), a sastoji se od:

• Prihoda iz redovite djelatnosti	11.368.905,89 KM
-Vrijednost pruženih usluga	9.792.725,38 KM
-Prihodi od financiranja	9.908,88 KM
-Prihodi od naplaćenih otpisanih potraživanja	788.369,11 KM
-Ostali prihodi	777.902,52 KM
• Ostalih nespomenutih prihoda-sufinanciranje	11.818.511,96 KM

Prihodi iz osnovne djelatnosti u 2003. godini su za 32,63% veći nego u prethodnoj 2002. godini, a u odnosu na plan za 2003. godinu su veći za 13,17%.

Revizija prihoda bila je usmjerena na provjere sustava rada vezanog za potpunost fakturiranja pruženih usluga, kao i na pouzdanost kontrolnih postupaka uspostavljenih od strane menadžmenta, koji bi dali sigurnost da su sve pružene usluge pod kontrolom.

Utvdili smo da:

- Postavljeni sustav internih kontrola osigurava nadzor nad ostvarenim prilivom prihoda iz središta pošta, ali nije uspostavljeno jedinstveno postupanje po središtima pošta u načinu prikazivanja istih. Nisu donesene jedinstvene pisane procedure o kontroli naplate prihoda po središtima pošta. Kontrolu prihoda Središta pošta Mostar vrši Direkcija-Sektor poštanskih i TK usluga, a odgovornost za kontrolu ostvarenih prihoda ostalih središta pošta snose upravitelji središta pošta,
- Na računima fakturiranih usluga, koje se ispostavljaju na temelju utvrđenog cjenika, u vrijednost usluge bio je već uračunat porez po preračunatoj stopi 9,091. Na jednom broju faktura, porez na promet usluga se obračunavao po stopi od 10% i dodavao na vrijednost izvršenih usluga (iznajmljeni poslovni prostor; usluge interoperatorskog obračuna; naplata po Eronet računima). U slučajevima izvršenih usluga isplata mirovina i distribucije Eronet računa, porez na promet je uračunat u cijenu. Ne postoje pisane procedure kada i kod kojih usluga se primjenjivala koja stopa,
- Prihodi od interoperatorskog obračuna, tijekom 2003. godine, ostvareni su sa Srpskim poštama u iznosu od 91.769,43 KM. Sačinjen je zaključak o načinu obračuna unutarnjeg i međunarodnog prometa sa BH Poštama. Na temelju tog zaključka izvršen je obračun prihoda u kome je obuhvaćen dio prihoda ostvaren u 2002. godini i u cijeloj 2003. godini. U ožujku 2004. godine potpisan je Sporazum sa BH Poštama na temelju čega je izvršeno fakturiranje u unutarnjem i međunarodnom prometu, a prihod je evidentiran tijekom 2004. godine, iako je ostvaren u 2002. i 2003. godini.
- Dogovoreni prihod od sufinanciranja za 2003. godinu (Hrvatske telekomunikacije u iznosu od 12.162.000,00 KM) je umanjen za iznos od 509.637,71 KM što se odnosi na neusuglašena početna stanja u podjeli HPT d.o.o. Mostar. Uprava Društva je donijela Odluku br. D-01-1177/03 od 18.07.2003. godine po kojoj se za preuzeto početno stanje međuodnosa u iznosu od 509.637,71 KM ne može umanjiti redovna dotacija za 2003. godinu. Međutim, navedena Odluka je stavljena van snage novom Odlukom Uprave Društva br. D-01-339-1/04 od 23.02.2004. godine po kojoj se ipak ovaj iznos prihvaća kao unaprijed naplaćeni prihod. Tako je u 2003. godini evidentirana jedna trećina ovog iznosa (169.879,24 KM) kao prihod 2003. godine, što znači da ukupno umanjenje

prihoda po osnovu sufinansiranja iznosi 339.758,47 KM. Tijekom revizije nije prezentirana adekvatna dokumentacija koja potvrđuje da je unaprijed naplaćeni prihod doista i ostvaren u ranijem periodu, tako da se iznos ukupnog umanjenja prihoda ne može prihvatiti.

Preporučamo da se osiguraju jedinstvene pisane procedure o kontroli naplate prihoda i procedure o načinu obračuna poreza na promet usluga.

Potrebno je, u dijelu priznavanja prihoda od sufinansiranja, postupiti po preporuci datoj za Upravu Društva.

2. Revizija rashoda

Ukupno ostvareni rashodi u 2003. godini iznose 22.814.497,79 KM ili 103,35% u odnosu na plan (22.075.448 KM). Ovi rashodi odnose se na:

• Bruto plaće i ostale troškove uposlenih	14.385.250,73 KM (63,06%)
• Amortizaciju	1.893.871,83 KM (8,31%)
• Troškove sirovina, materijala i energije	1.410.740,80 KM (6,19%)
• Troškove usluga, najma, osiguranja, bankarske usluge	1.390.938,67 KM (6,10%)
• Naknade djelatnicima, PTT troškovi i ostali troškovi	2.000.528,06 KM (8,77%)
• Rezerviranja	414.729,55 KM (1,82 %)
• Ostale rashode	1.318.438,15 KM (5,75%)

2.1. Bruto plaće i ostali troškovi uposlenih

Izdaci za bruto plaće i ostale troškove uposlenih iznose 14.385.250,73 KM ili 63,06% od ukupnih rashoda.

Revizijom je utvrđeno da se:

- Obračun i isplata plaća vršio za prvih devet mjeseci temeljem sistematizacije i organizacije HPT d.o.o. Mostar iz 1994. godine, Pravilnika o plaćama iz tog perioda i utvrđene vrijednosti boda od strane HPT-a iz 2001. godine. Nakon donošenja Pravilnika o unutarnjem ustroju i sistematizaciji radnih mjesta bez utvrđenog broja uposlenika i Pravilnika o plaćama, od mjeseca listopada 2003. godine, obračun i isplata plaća se vršila temeljem usvojenih akata i nepromijenjene vrijednosti boda.
- Obračun i isplata bolovanja preko 42 dana vršila se u 80% iznosu od osnovice za plaće djelatnika isplaćene za mjesec koji prethodi mjesecu u kojem je djelatnik stupio na bolovanje. Zahtjev za refundiranje ovih isplata se podnosi zavodima za zdravstveno osiguranje. Ovako obračunato bolovanje evidentira se kao redovit trošak, a ne kao potraživanje. Nakon izvršene refundacije evidentiran je vanredan prihod.
- Obračun i isplata regresa djelatnicima izvršena je u dva navrata (po 200 KM) temeljem Odluke o naknadi iz materijalnih prava uposlenika iz 2002. godine. Prema ovoj Odluci, isplata regresa se trebala vršiti u visini od najmanje 70% prosječne plaće FBiH.
- Kod ostalih troškova uposlenih izvršena je isplata za Božić u iznosu od 290 KM po djelatniku bez obračunatog poreza na dodatna primanja u iznosu od 110.185,00 KM, što je suprotno odredbama Zakona o porezu na plaću. Uz očitovanje Hrvatska pošta je dostavila dokaz, da je nakon izvršene revizije, naknadno izvršen obračun i uplata naprijed pomenutog poreza (točnije 29.11.2004. godine).
- Diobom poduzeća HPT d.o.o. Mostar, Društvu su dodijeljeni svi uposleni koji su obavljali poslove poštanskog prometa.
- Tijekom 2003. godine smanjen je ukupan broj uposlenih, a ukupnom fluktuacijom radne snage neznatno je poboljšana kvalifikacijska struktura u korist VSS i VŠS spreme.
- Matična evidencija uposlenih se ne vodi kronološki.

Obzirom da bruto plaće predstavljaju najznačajniji izdatak, preporučamo da Nadzorni odbor i Uprava Društva u što kraćem roku utvrde brojčanu sistematizaciju, što je propisima predviđeno i zauzmu konkretna stajališta po pitanju kadrovske politike.

Preporučamo da se za jednokratnu isplatu djelatnicima (Božićnica) obračunaju pripadajući porezi.

Matičnu evidenciju voditi kronološki.

2.2. Amortizacija

Obračun amortizacije stalnih sredstava vrši se primjenom linearne metode, a u uporabi su propisane amortizacijske stope za grupe stalnih sredstava.

Obračun amortizacije se vrši u momentu stavljanja nabavljenog sredstva u uporabu, kako je to zakonskim propisima predviđeno.

Amortizacija se obračunava na sredstva dobijena donacijom i u istoj vrijednosti se evidentira na prihod sukladno Računovodstvenom standardu FBiH 20-Donacije. Revizijom ovih izdataka nisu uočene nepravilnosti.

2.3. Troškovi sirovina, materijala i energije

Troškovi sirovina, materijala i energije su ostvareni 81,66 % u odnosu na planirane od kojih se navode značajniji: troškovi nabavke maraka i poštanskih vrijednosnica; troškovi za obrasce i ostali materijal za urede; materijal za čišćenje; električna energija; dizel benzin u administraciji i troškovi sitnog inventara.

Troškovi nabavke maraka i poštanskih vrijednosnica predstavljaju troškove tiskanja i dopreme do glavnog depoa Hrvatske pošte i u cijelosti su evidentirani kao trošak. Ostali materijal za potrebe Direkcije se izuzimao iz skladišta depoa putem izdatnica. Nabavka uredskog, potrošnog i materijala za čišćenje u središtima pošta nije vršena sukladno Uredbi o postupku nabavke roba, vršenju usluga i ustupanju radova, dok kod nabavke u Direkciji pomenuta Uredba nije poštovana u cijelosti.

Troškovi dizel goriva i benzina su djelomično kontrolirani i to za troškove goriva vozila i mopeda koji se koriste za dostavu pošte. Revizijom uzoraka, konstatirano je da nije ostvarena adekvatna kontrola utroška goriva službenih vozila koji se koriste po potrebi.

Pojačati kontrolu utroška goriva za službena vozila, koja se koriste po potrebi, i osigurati nabavku goriva i materijala sukladno Uredbi o postupku nabavke roba, vršenju usluga i ustupanju radova u Direkciji i središtima pošta.

2.4. Troškovi usluga, najma, osiguranja i bankarske usluge

Troškovi usluga, najma, osiguranja i bankarske usluge su ostvareni 78,23% u odnosu na planirane od kojih su najznačajniji: usluge tekućeg održavanja vozila, računarske opreme i mreže; usluge investicijskog održavanja; najamnine; troškovi osiguranja; bankovne usluge; usluge reprezentacije i dnevnice za službena putovanja.

Redovito održavanje vozila Središta pošta Mostar i Direkcije se vrši u servisu Hrvatskih telekomunikacija temeljem zaključenog Ugovora o poslovima i procedurama pružanja usluga održavanja motornih vozila, dok se vozila ostalih središta pošta održavaju u mjestu središta pošta.

Revizijom je utvrđeno da je u 2003. godini temeljem zaključenih ugovora, održavanje računarske opreme i mreže, vršila tvrtka «Optima OR» Mostar, a održavanje softvera u Operativnoj jedinici Čapljina vršila je tvrtka «Mozaik» d.o.o.. Opremu Printing mailing centra održavala je tvrtka «NET» Mostar.

Revizijom se konstatira da je dio izdataka najamnina nastao temeljem ugovora koji je sklopljen u 2001. godini, a osnov za obračun je na neuobičajen način utvrđen i to u visini 25% od ostvarenog prihoda na

predmetnom šalteru. Izdaci najamnina većim dijelom se odnose na najam prostora za realizaciju CIPS projekta.

Potrebno je da Uprava Društva preispita pravni osnov i način zaključivanja naprijed navedenog ugovora o najmu, kao i starost ugovora.

Troškovi osiguranja se odnose na izdatke nastale temeljem Ugovora o osiguranju sklopljenog u prosincu 2002. godine sa «Euroherc osiguranjem» d.d. podružnica Mostar i liste pokrića sa predmetom osiguranja: građevinski objekti, oprema i zalihe osigurane od provalne krađe i razbojstva.

Troškovi bankovnih usluga se najvećim dijelom odnose na naknade bankovnih usluga poslovnih banaka temeljem sklopljenih ugovora za obavljene transakcije i usluge. Na ovim izdacima evidentirani su izdaci po Ugovoru o subvenciji kamate br.5621/02 od 27.11.2002. godine (sklopljen od strane ranijeg HPT-a) za djelatnike koji su kod Raiffeisen banke podigli kredite za individualnu stambenu izgradnju. Na ovoj poziciji su greškom evidentirani i izdaci za tiskanje poštanskih markica.

Pisanim procedurama osigurati punu tajnost poslovanja i dosljedno se pridržavati uputa o blagajničkom poslovanju.

Za plaćenu subvenciju kamata za djelatnike po Ugovoru sa Raiffeisen bankom potrebno je obračunati pripadajuće poreze i doprinose, budući da je ova vrsta naknade djelatnicima predmet oporezivanja.

Izdatke evidentirati sukladno analitičkom kontnom planu za poduzeća.

Značajan izdatak u ovoj grupi troškova čine dnevnice za službena putovanja u zemlji i inozemstvu, uporaba vlastitog automobila u službene svrhe i ostali troškovi na službenom putu. Izdaci nastaju temeljem ispostavljanja putnih naloga: za redovita službena putovanja; za svakodnevnu dostavu pošte i koordinaciju središta pošta sa Direkcijom. Metodom uzorka konstatirano je da neki ispostavljeni putni nalozi nisu popunjeni u cijelosti sukladno Odluci o naknadi iz materijalnih prava uposlenika iz 2002. godine (npr. nalozi ne sadrže izvješće o obavljenom službenom putovanju, točno utvrđeno vrijeme provedeno na službenom putovanju, primijenjene su različite cijene goriva kod uporabe privatnog auta u službene svrhe, nečitko popunjen pravac kretanja u putnim nalogima sa višednevnom uporabom auta itd).

Ispostavljanje i obračun putnih naloga vršiti sukladno Odluci o naknadi iz materijalnih prava uposlenika i ostvariti punu kontrolu troškova službenih putovanja.

2.5. Naknade djelatnicima, PTT troškovi i ostali troškovi

Naknade djelatnicima, PTT troškovi i ostali troškovi su ostvareni više za 21,38 % u odnosu na planirane, od kojih su najznačajniji: naknade djelatnicima i stanovništvu; doprinosi, članarine i druga davanja; porezi koji ne ovise od financijskog rezultata; PTT troškovi i ostali troškovi poslovanja.

U okviru naknada djelatnicima u Središtu pošta Livno i Direkciji vršena je isplata po osnovu rođenja djeteta pojedinim djelatnicima u visini njihove prosječne plaće, a drugim djelatnicima je isplaćena prosječna plaća Društva. Navedene naknade su regulirane Odlukom o naknadi iz materijalnih prava uposlenika koju je donio HPT d.o.o. Mostar, a prema kojoj je temelj za isplatu prosječna plaća Društva.

Na obračunate jubilarne nagrade, iznad dozvoljenog iznosa, obračunati su odgovarajući porezi.

U okviru troškova po ugovoru o djelu vršena je isplata djelatnicima za poslove čišćenja poslovnih prostorija Središta pošta Mostar i operativnih jedinica. Ugovori su sačinjeni u formi ugovora o djelu, a datiraju iz 1996. godine. Tijekom 2004. godine raskinuti su ugovori o djelu za obavljanje redovitih poslova čišćenja poslovnih prostorija.

Za sve naknade djelatnicima za koje je, po Kolektivnom ugovoru i Odluci o naknadi iz materijalnih prava uposlenika dozvoljena isplata iznad neoporezivog dijela, potrebno je vršiti pravovremeni obračun i uplatu pripadajućih poreza te obezbijediti adekvatnu evidenciju.

Doprinosi na isplaćene naknade Nadzornom odboru i Skupštini su obračunati u momentu isplate, a plaćanje je izvršeno naknadno poslije isplate.

U okviru izdataka doprinosa, članarina i drugih davanja, značajno mjesto zauzima obračun poreza za obrazovanje i kulturu po kantonalnim propisima koji nisu sukladni federalnim zakonima. Obračun je vršen u

Središtu pošta Odžak i Livno. Nakon usmenih instrukcija od strane Porezne uprave, u rujnu 2003. godine, se prestao vršiti navedeni obračun. Navedeni kantonalni propisi su Rješenjem Ustavnog suda FBiH br.U-32/03 od 12.11.2003. godine, stavljeni van snage.

Za 2003. godinu nije donesen Plan stručnog usavršavanja djelatnika. Nastali izdaci se odnose na stručno usavršavanje djelatnika temeljem Ugovora sklopljenog sa Fakultetom za saobraćaj i komunikacije Sarajevo koji je naslijeđen iz HPT-a. Prema pojedinačno sklopljenim ugovorima sa djelatnicima, Društvo kreditira uposlenike koji su dužni vratiti cjelokupan iznos troškova školovanja.

U 2003. godini Uprava Društva je donijela Odluku o plaćanju troškova obrazovanja za 5 djelatnika po istim kriterijima (kreditiranje) i Odluku o odobravanju snošenja dijela troškova poslijediplomskog studija za jednog uposlenog.

Uprava Društva je donijela Odluku o uvjetima i načinu odobravanja snošenja troškova školovanja za stjecanje većeg stupnja školske spreme i prekvalifikacije za škole koje su od interesa za Društvo za školsku 2003/2004.godinu br.D-01-1827-1/03 iz 2003. godine. Prema ovoj Odluci za različite školske spreme utvrđen je procentualni dio troškova koje će snositi Društvo.

Također izdaci na ime stipendija i školovanja učenika odnose se na obveze preuzete statusnom promjenom.

U prvih pet mjeseci 2003. godine troškovi telefona su evidentirani temeljem obračuna sačinjenog od strane HT d.o.o. Mostar, a od lipnja 2003. godine redovito se ispostavljaju fakture za navedeni izdatak. Donesena je Odluka o troškovima službenih i mobilnih telefona gdje je ograničeno korištenje telefona i data zabrana na međunarodne pozive i pozive mobilne mreže.

U okviru konzultantskih usluga softvera značajan izdatak predstavljaju usluge održavanja programa u Središtu pošta Čapljina, koja je u međuvremenu transformirana u Operativnu jedinicu u sastavu Središta pošta Mostar.

Tijekom 2003. godine evidentirani su izdaci za usluge revizije, redovitog osiguranja zaštite objekata po Ugovoru iz 2001. godine, redoviti izdaci za osiguranje transporta novčanih sredstava, sistematske preglede djelatnika.

Za redovito osiguranje zaštite objekata potrebno je inovirati ugovor, i osigurati da se u vrijeme većeg novčanog i vrijednosnog prometa postigne i veća razina zaštite.

2.6. Rezerviranja

Rezerviranja za obračunatu amortizaciju softvera u iznosu od 414.729,55 KM su izvršena temeljem Odluke Uprave Društva D-1-370-2/04 od 23.02.2004. godine. Ranija tvrtka HPT je sklopila Ugovor br.D-02/01 sa tvrtkom PINCOM d.o.o. Mostar o izradi informacijskog sustava čija ukupna vrijednost iznosi 1.885.000,00 KM. Softver je sukcesivno instaliran i korišten, ali nije u cijelosti isporučen. Statusnom promjenom-podjelom, Hrvatska pošta je u početnom stanju sredstava u pripremi preuzela stanje u iznosu od 2.638.382,80 KM. Uvidom u privremene situacije, konstatirano je da se 68% tako preuzetog početnog stanja sredstava u pripremi odnosi na softver, a ostatak se odnosi na opremu. Tijekom 2003. godine vrijednost softvera se trebala prenijeti na nematerijalna sredstva u pripremi i djelomično aktivirati. Nije izvršeno aktiviranje software-a (koji se i dalje vodi u pripremi), ali je Uprava društva donijela Odluku o rezervaciji za amortizaciju i izvršena rezerviranja objavila u Zabilježkama uz financijska izvješća za 2003. godinu.

Pored naprijed danog objašnjenja za izvršena rezerviranja, revizijski tim temeljem provedene revizije ne može prihvatiti ovaj iznos troškova, obzirom da ni Računovodstveni standard FBiH 37 ne predviđa rezerviranja za neobračunatu amortizaciju. Računovodstveni standard FBiH 16, za sredstva u pripremi sve do aktiviranja i početka uporabe, također ne predviđa obračun amortizacije.

Potrebno je u što skorijem roku izvršiti adekvatno evidentiranje i aktiviranje nematerijalnih sredstava, kao i izvršiti detaljnu analizu knjigovodstvenih vrijednosti softvera i o tome zauzeti jasan stav.

2.7. Ostali rashodi

Ovi rashodi iskazani su u iznosu od 1.318.438,15 KM, a odnose se na:

• Kamate i tečajne razlike	237.468,94 KM (1,04 %)
• Rashodovanu i otpisanu vrijednost materijala i kazne	76.566,27 KM (0,32%)
• Otpis nenaplaćenih potraživanja	926.399,45 KM (4,06%)
• Ostale rashode	78.003,49 KM (0,33%)

Kamate i tečajne razlike u iznosu od 237.468,94 KM se odnose na kamatu po dugoročnom kreditu za nabavku informacijskog sustava i na kamatu po kreditima danim djelatnicima po Ugovoru o subvenciji kamate iz 2002. godine. Ističemo da je jedan dio ovih izdataka evidentiran i na poziciji bankarskih usluga.

Izdaci od otpisa rashodovanih stalnih sredstava u iznosu od 10.648,83 KM predstavljaju neamortiziranu vrijednost stalnih sredstava otpisanih temeljem Izvješća komisija po središtima pošta i Direkciji HP-a, bez zapisnika o fizičkom uništenju. Preostali dio izdataka u iznosu od 57.045,95 KM se odnosi na izvršeni otpis zastarjelih neupotrebljivih raznih obrazaca i tiskanica sa starim logotipom HPT-a.

Za otpis neamortizirane vrijednosti stalnih sredstava, pored odluke Centralne popisne komisije Hrvatske pošte, osigurati i Zapisnik o fizičkom uništenju.

Otpis nenaplaćenih potraživanja (926.399,45 KM), po izjavi ovlaštene osobe i uvidom u raspoloživu dokumentaciju, su nenaplaćena potraživanja starija od devedeset dana bez utuženja. Sustav ovakvog evidentiranja je naslijeđen od HPT-a.

Potrebno je da se otpis nenaplaćenih kratkoročnih potraživanja vrši sukladno postojećim zakonskim propisima (Zakon o obligacijskim odnosima), kao i da menadžment donese adekvatne politike i procjene iz ove oblasti.

U okviru ostalih rashoda najznačajniji rashod čini donacija za Udrugu umirovljenika HPT-a u iznosu od 48.500,00 KM temeljem Odluke Uprave društva D-01-603-1/03 od 14.04.2003. godine što nije sukladno Zakonu o donacijama poduzeća u javnom vlasništvu ili pod javnom kontrolom u FBiH.

Potrebno je osigurati dosljednu primjenu Zakona o donacijama poduzeća u javnom vlasništvu ili pod javnom kontrolom u FBiH.

3. Financijski rezultat

Dobit prije oporezivanja u 2003. godini ostvarena je u visini od 372.920,00 KM, a nakon obračuna svih poreza neto dobit je iznosila 261.044,00 KM. Skupština Društva je Odlukom br.SD 740-2-4/04 od 27.04. 2004. godine usvojila raspored dobiti nakon oporezivanja. Dobit je raspoređena sukladno članku 10. Statuta tako da 90% ili 234.940,00 KM vlasnici ulažu u povećanje kapitala Društva, sukladno vlasničkoj strukturi, a 10% ili 26.104,40 KM vlasnici će također podijeliti sukladno vlasničkoj strukturi. Povećanje vlasničkog kapitala evidentirano je u knjizi udjela tijekom 2004. godine.

C Stanje imovine, potraživanja i obveza

1. Stalna sredstva

Sadašnja vrijednost stalnih sredstava na dan 31.12.2003. godine iznosi 20.743.240,52 KM ili 54,11% od nabavne vrijednosti.

Temeljem bilance stanja i izvršenog uvida u način evidentiranja investicijskih ulaganja, nabavke stalnih sredstava i nabavke sredstava za investicijska ulaganja u stalna sredstva i uvida u Popis sredstava i izvora sredstava Direkcije i središta pošta, konstatirano je:

- Ukupno povećanje stalnih sredstava u 2003. godini u iznosu od 1.877.629,97 KM i smanjenje 54.336,32 KM koje se odnosi na otpis neupotrebljivih stalnih sredstava.
- Navedena ulaganja se odnose na ulaganja u zgrade (817.103,99 KM) i opremu (1.037.993,58 KM)- računari, printeri, namještaj, klima uređaji i ostala oprema.

- Najveći dio investicija se realizirao prema Planu investiranja sukladno Planu razdvajanja HPT-a d.o.o. Mostar. U 2003. godini trebalo je iz sredstava sufinansiranja za investicije realizirati 2.500.000,00 KM koliko je i doznačeno od strane HT-a. Uvidom u raspoloživu dokumentaciju, konstatirano je da je proces investiranja bio usporen zbog: neriješenih imovinsko-pravnih odnosa što čini uvjet za adaptaciju građevinskih objekata; nepravovremeno zaživljavanje CIPS projekta; sprovođenja Uredbe o postupku nabavke roba, vršenju usluga i ustupanju radova, te neravnomjernog priliva sredstava od Hrvatskih telekomunikacija u 2003. godini.
- Da je kolaudacija investicija u tijeku vršena djelomično bez kompletne dokumentacije koja potvrđuje vrijednost objekata i u većini slučajeva temelj za kolaudaciju su bili knjigovodstveni podaci izvršenih plaćanja prema ispostavljenim fakturama.
- Da su dodijeljeni dugoročni krediti uposlenicima u ranijem periodu iz vlastitih sredstava, a preuzeti su statusnom promjenom-diobom.
- Da je donesenom Odlukom o popisu utvrđeno na koji način izvršiti popis i šta je predmet popisa Hrvatske pošte. Pojedinačne komisije po središtima pošta nisu u cijelosti ispoštovale pomenutu odluku budući da nije izvršen cjelovit popis i nije izvršen popis u svim poštanskim uredima, što znači da nije izvršeno usuglašenje stalnih sredstava i izvora sredstava sa knjigovodstvenim stanjem na dan 31.12.2003. godine.
- Nije sačinjen Elaborat o popisu sredstava i izvora sredstava na razini Hrvatske pošte, ali je donesena Odluka o usvajanju Izvješća o popisu i otpisu stalnih sredstava po zapisnicima pojedinačnih komisija. Izvršen je otpis stalnih sredstava bez zapisnika o fizičkom uništenju.
- Da postoji evidencija dijela ZK izvoda koji nisu validni dokumenti za dokazivanje prava vlasništva nad nekretninama obzirom da nije izvršen prijenos prava sa ranijeg HPT-a na Hrvatsku poštu.
- Određeni dio nekretnina se vodi u poslovnim knjigama bez posjedovanja dokaza o pravu vlasništva, a na nekim nekretninama su evidentirana prava zaloga na ime odobrenih kredita koje je koristio HPT, a sada pravni slijednik Hrvatske telekomunikacije.

Kolaudacije izvršenih investicija vršiti temeljem konačnog obračuna kojeg je potrebno usporediti sa knjigovodstvenim stanjem.

Potrebno je, najmanje jednom godišnje, sukladno Zakonu o računovodstvu i internom aktu Društva, vršiti usklađivanje sredstava i izvora sredstava sa knjigovodstvenim stanjem na razini Društva.

U što skorijem roku izvršiti prijenos prava vlasništva nad nekretninama sa ranijeg HPT-a na Hrvatsku poštu, a za sve nekretnine koje se vode u poslovnim knjigama osigurati dokaz o pravu vlasništva. Voditi posebnu evidenciju o nekretninama na kojima postoji pravo zaloga i po izvršenim povratima kredita pokrenuti postupak skidanja zaloga.

2. Dani depoziti i rad sa tuđim novčanim sredstvima

Dani depoziti u ukupnom iznosu od 208.870,00 KM odnose se na početna stanja preuzeta statusnom promjenom razdvajanja HPT-a. Revizijom je utvrđeno da u pomoćnim evidencijama ova sredstva predstavljaju inicijalna sredstva za rad u uputničkom prometu Hrvatske pošte.

Sektor finansijskih usluga, putem šalterskog poslovanja, u svim operativnim jedinicama i poštanskim uredima svakodnevno obavlja i uputnički promet, koji predstavlja prijem i distribuciju novčanih sredstava za treća lica što znači da se koriste tuđa sredstva koja se ne evidentiraju u finansijskom knjigovodstvu na pozicijama vanbilančne aktive i pasive. Ovaj promet obavljaju poštanski uredi, koristeći novčana sredstva u bankama, putem akreditiva ili gotovinom u kasi, odvojeno od vlastitih sredstava. Navedeni promet se odnosi na redovito doznačavanje mirovina, isplatu vrijednosnih uputnica, isplatu i naplatu po kartičnom poslovanju, rad mjenjačnice, rad sa Lutrijom BiH itd. Za sve usluge ostvaruje se prihod koji se na kraju mjeseca obračunava, ispostavljaju fakture temeljem sklopljenih Ugovora i naplata vrši na Glavni račun Hrvatske pošte.

Revizijom pomoćnih evidencija i upoređivanjem početnih i krajnjih stanja novčanih sredstava na otvorenim računima, konstatirano je da ukupno stanje novčanih sredstava na dan 31.12.2003. godine iznosi 652.578,88 KM, a sastoji se od stanja sredstava na računima kod:

- Zagrebačke banke 364.895,46 KM
- Raiffeisen banke 51.915,27 KM
- Poštanskih ureda (akreditivi i kasa) 235.768,15 KM

Osim navedenog salda, spomenuti računi na dan 31.12.2003. godine potražuju ukupno 177.588,90 KM po različitim osnovama (odnos sa Glavnim računom, mjesečni obračuni sa HP Zagreb, posuđena novčana sredstva za rad mjenjačnice i isplate kartica od Zagrebačke banke i Raiffeisen banke).

Također sa 31.12.2003. godine navedeni računi su imali dugovanja ukupno 36.186,99 KM (prema Glavnom računu, za kamate, pogrešne uplate, za Lutriju BiH, za BH poštanske uputnice i Srpske pošte-obračun za prosinac 2003. godine).

Porijeklo stanja sredstava na ovim računima može se potvrditi na ukupno 367.474,57 KM (novčana sredstva MIA za neisplaćene mirovine 133.604,57 KM, depozit od Glavnog računa u iznosu od 208.870,00 KM i depozit od Zagrebačke banke za isplatu po Western Union karticama u iznosu od 25.000,00 KM).

Ne može se potvrditi stanje sredstava po poštansko-uputničkom prometu u vrijednosti od 426.506,22 KM.

Potrebno je, na bazi relevantne dokumentacije, utvrditi podrijetlo ovih sredstava o čemu Uprava Društva i Nadzorni odbor trebaju zauzeti konkretna stajališta.

3. Kratkoročna potraživanja

Kratkoročna potraživanja iskazana su u iznosu od 1.612.434,56 KM, a sastoje se od: nenaplaćenih potraživanja na temelju izvršenih usluga poštanskog prometa; kreditiranih usluga, potraživanja iz međunarodnog prometa, potraživanja od uposlenih i ostalih kratkoročnih potraživanja. U okviru kratkoročnih potraživanja, kupac sa najvećim iznosom dugovanja je Direkcija za implementiranje CIPS projekta, dok su u okviru kreditiranih usluga najveći dužnici Katolički tjednik, Carinska uprava Sarajevo, Kantonalni sud Mostar, Općinski sudovi, Eronet Mostar i Porezna uprava Mostar.

Tijekom 2003. godine nije obezbijeđena evidencija kupaca po ročnosti, a u momentu sačinjavanja obračuna vršena je korekcija prihoda na stvarno naplaćeni prihod na taj način što su sva potraživanja starija od 90 dana evidentirana kao nenaplativa. U momentu naplate ova potraživanja su ponovo evidentirana kao prihod.

Tijekom 2004. godine osigurana je evidencija potraživanja od kupaca po ročnosti. Samo utužena potraživanja se evidentiraju kao nenaplativa.

Potraživanja od uposlenih se odnose na date pozajmice uposlenim iz ranijeg perioda, potraživanja za školovanje i prekoračenje troškova mobilnih telefona.

Potrebno je dosljedno primjenjivati Odluku o troškovima službenih telefona, kao i poduzeti sve mjere za naplatu pozajmica danim uposlenim u ranijem periodu.

Ostala kratkoročna potraživanja čine: potraživanja od Eroneta koja predstavljaju najvećim dijelom zalihe Eronet kartica u glavnom Depou i središtima pošta na dan 31.12.2003. godine; potraživanja po odštetnim zahtjevima od Euroherc osiguranja i potraživanja za novčana sredstva od Hercegovačke banke.

Poduzeti neophodne mjere u cilju naplate nenaplaćenih potraživanja od Euroherc osiguranja i u suradnji sa resornim ministarstvom pokrenuti inicijativu za rješavanje pitanja potraživanja novčanih sredstava od Hercegovačke banke.

4. Novčana sredstva

Novčana sredstva na dan 31.12.2003. godine iskazana su u iznosu od 3.492.204,35 KM, a odnose se na: žiralna sredstva, gotovinu u blagajnama i devizna novčana sredstva. Cjelokupni promet novčanih sredstava odvijao se preko dvije poslovne banke. Postojali su Glavni račun, prihodovni i troškovni računi. Dnevni priliv prihoda po središtima pošta se krajem dana prenosio na Glavni prihodovni račun. Transakcijski računi su se koristili za redovito poslovanje središta pošta.

Revizijom je utvrđeno da iznos od 36.536,30 KM predstavlja ukupan iznos novčanih sredstava središta pošta koja su ostala na računima Hercegovačke banke nakon prestanka rada. Ova sredstva su u početnim stanjima prenesena nakon diobe HPT-a.

Iznos sredstava na računima Hercegovačke banke evidentirati na potraživanjima novčanih sredstava i postupiti po preporuci koja je dana za kratkoročna potraživanja.

5. Zalihe

Knjigovodstveno evidentiranje nabavke materijala se vodi po nabavnim cijenama, uključujući troškove dovođenja zaliha na postojeću lokaciju, a potrošnja materijala se vrši po prosječnim cijenama. Na skladištu sirovina i materijala evidentira se uredski materijal, materijal za održavanje čistoće, sitan inventar-odjeća i obuća i auto gume. Sitan inventar se otpisuje pri izdavanju u uporabu po metodi 100% otpisa. Pored skladišta materijala, Hrvatska pošta vodi Depo poštanskih markica i vrijednosnica, o čemu vodi posebnu pomoćnu evidenciju. Ove vrijednosti se ne prikazuju u financijskom knjigovodstvu (vanbilančno) niti su materijalno izvršena zaduženja u robno-materijalnom knjigovodstvu.

Tijekom revizije utvrđeno je da se u 2004. godini uvodi softverska aplikacija za evidentiranje poštanskih markica i vrijednosnica kao trgovačke robe i robe primljene u komisijon.

6. Dugoročne obveze, kratkoročne obveze i donacije

Revizijom je konstatirano da se dugoročna obveza u ukupnom iznosu od 1.399.173,76 KM odnosi na naslijedenu obvezu Društva iz procesa razdvajanja, a predstavlja dio kredita po Ugovoru br.4298/02 AH sa Raiffeisen bankom iz 2002. godine na ime nabavke cjelovitog informacijskog sustava za šaltersko poslovanje i nabavku opreme-centrala.

U okviru obveza prema ostalim dobavljačima najveću stavku čine dobavljači za investicijske radove po ugovoru. Na ovoj poziciji evidentirane su fakture za investicije temeljem sklopljenih ugovora.

Na poziciji obveza iz komisijonih i konsignacijskih poslova i ostalih kratkoročnih obveza evidentirani su kantonalni biljezi i čip kartice HT-a-robne vrijednosti, koje su trebale biti evidentirane kao tuđa vrijednost u komisijonu.

Hrvatska pošta je statusnom promjenom razdvajanja naslijedila donaciju vozila i donaciju šalter sale. Donirana sredstva su evidentirana sukladno Računovodstvenom standardu FBiH 20-Donacije.

Unaprijed naplaćeni i odgođeni prihod u iznosu od 2.494.497,73 KM se odnosi na odgođeni prihod po osnovu sufinanciranja HT d.o.o. Mostar za investicije po Planu reorganizacije. Na ovoj poziciji evidentiran je i odgođeni prihod u iznosu 339.758,48 KM, koji je nastao u procesu razdvajanja HPT d.o.o Mostar kao rezultat međudnosa između Hrvatske pošte i Hrvatskih telekomunikacija u 2002. godini.

7. Izvori sredstava

Izvori sredstava u bilanci stanja iskazuju strukturu vlasničkih udjela kapitala uključujući i raspored dobiti ostvarene u 2002. godini, kao i neraspoređenu dobit za 2003. godinu u vrijednosti od 261.044,00 KM. Iako predmet revizije nisu početna stanja, ističemo da je po Sporazumu iz svibnja 1996. godine 6,94% vrijednosti tadašnje HPT d.o.o. Mostar odobreno HPT-u Zagreb Hrvatska, u zamjenu za konverziju dijela obveza iz redovitog poslovanja, čime se procentualno učešće Vlade FBiH kao većinskog vlasnika počelo smanjivati.

D Postupanje sukladno Uredbi o javnim nabavkama

Hrvatska pošta je bila obveznik primjene Uredbe o postupku nabavke roba, vršenju usluga i ustupanja radova od 18.02.2003. godine. Predmet revizije bila je nabavka roba za tekuće izdatke, ulaganja u investicije u tijeku i nabavka stalnih sredstava. Revidirane su nabavke realizirane sljedećim tenderima: nabavka i ugradnja aluminijskih otvora za II kat zgrade Direkcije (41.750,00 KM); zanatsko-građevinski radovi I kat zgrade Uprave (47.249,30 KM); adaptacija ureda Upravne zgrade II kat (238.626,64 KM); namještaj za opremanje interijera i građevinske stolarije (177.144,20 KM); građevinski radovi OJ Jajce- projekat CIPS (66.332,50 KM); izbor revizijske kuće (60.000,00 KM); nabavka računala (68.508,00 KM); nabavka

«vatrozida» (31.142,00 KM); nabavka antivirusne zaštite (17.539,00 KM) i nabavka uredskog materijala, potrošnog materijala i vatrogasnih aparata.

Društvo je u rujnu 2003. godine donijelo Pravilnik o postupku nabave roba, vršenju usluga i ustupanju radova, a do tada nabavka se vršila temeljem Plana poslovanja i pojedinačnih odluka od strane organa Uprave.

Revizijom uzoraka utvrđeno je da se nabavka vršila na slijedeći način:

- Uprava Društva je donosila odluke kojima se formiraju komisije za realiziranje tendera i provođenje procedura oko izbora najpovoljnijeg ponuđača,
- Konačnu odluku o izboru donosila je Uprava Društva na temelju izvješća komisija,
- Na nekim tenderima komisije nakon otvaranja ponuda, nisu u cijelosti postupale sukladno poglavlju VI Otvaranje i prihvatanje ponuda čl.29-31. Uredbe, jer ponude u zapisnicima nisu numerirane niti su dalje obrađivane kako je to propisano,
- Na jednom broju raspisanih tendera ponuditelji su ulagali prigovore na izvršeni izbor ponuđača, a na temelju datih odgovora od strane direktora Društva ili ministra prometa i komunikacija FBiH, žalbe su proglašavane neutemeljenim,
- Ponude su razmatrane bez prethodno utvrđenih i vrednovanih kriterija, dok su zapisnici o izboru sačinjeni bez dovoljno obrazloženog izbora najpovoljnijeg ponuđača.

Dosljedno primjenjivati Uredbu o nabavci roba, vršenju usluga i ustupanju radova, čime se osigurava transparentnost u trošenju javnih sredstava.

E Ostali bitni nalazi

1. IT sustav

U 2003. godini poštanski promet se jednim dijelom odvijao na šalterima pošta i obrađivao u naslijeđenim softverskim rješenjima, a drugim dijelom ručno na šalterima koji nisu bili automatizirani. Ova softverska rješenja nisu održavana, razvijana i usavršavana.

Promet svih šaltera koji uključuje i uputnički promet tuđih finansijskih sredstava se naknadno evidentirao u pozadinskoj aplikaciji u Direkciji na razini Hrvatskih pošta.

Kao nastavak aktivnosti iz HPT d.o.o. Mostar, u 2003. godini započeta je implementacija novog integralnog IT sustava koji je sa mrežnom infrastrukturom, sistemskim i aplikativnim softverom omogućavao jedinstven način obrade različite dokumentacije velikog broja organizacionih dijelova pošte.

Glavna knjiga u 2003. godini je vođena na novom sustavu. Tijekom godine za dio poslova je vršena konverzija podataka i prijenos obrade na novi IT sustav.

Prijenos obrade poštanskog poslovanja sa šaltera na novi IT sustav, započeo je u 2004. godini.

U tijeku revizije uočili smo da se dio poštanskog poslovanja koje se odnosi na tuđa novčana sredstva još obrađuje na staroj aplikaciji i ručno u šalterima koji nisu automatizirani.

Poslovne aplikacije novog IT sustava su kupljena gotova rješenja koja su prilagođavana domicilnim zakonskim propisima i administrativnim specifičnostima.

Aplikacije «gospodarstvo» i «poštansko poslovanje» se na klijentskim računalima izvode na dvije tehnološke platforme u mrežnom klijent-server okruženju, a međusobno su povezane tako što se podaci iz poštanskog poslovanja transferima putem mreže prenose i dalje obrađuju u aplikaciji gospodarstvo.

Administraciju IT sustava i aplikacija, osigurava Sektor za informatiku. Primijenjene IT tehnologije zahtijevaju visoku razinu stručne osposobljenosti IT specijalista.

Uočili smo da postojeća sistematizacija radnih mjesta u Sektoru za informatiku nije usklađena sa poslovima koji se obavljaju u Sektoru, kao i da ne postoji segregacija dužnosti.

Preporučamo dogradnju sistematizacije i opisa poslova u cilju usklađivanja sa poslovima koji se trenutno obavljaju u Sektoru.

Smatramo da Hrvatska pošta treba osigurati kontinuitet rada softverskih rješenja i razina sigurnosti IT sustava treba da bude sukladna trenutno važećim sigurnosnim IT standardima.

Preporučamo izradu IT sigurnosnih politika, pisanih pravila i procedura u cilju postizanja višeg sigurnosne razine IT sustava.

Preporučamo dogradnju implementiranih aplikativnih rješenja u cilju adekvatne podrške poslovnim procesima.

Također, preporučamo izradu planova razvoja IT u cilju izgradnje IT sustava, koji će dati adekvatnu podršku poslovnim procesima primjenom aktualnih standarda informacijskih tehnologija.

2. Interna kontrola

Pravilnikom o unutarnjem ustroju i sistematizaciji radnih mjesta Hrvatske pošte d.o.o. Mostar formirana je Služba unutarnje kontrole i revizije sa predviđenim radnim mjestima »inspektor« i «revizor» i utvrđenim opisom poslova. Revizijom je utvrđeno:

- Služba unutarnje kontrole i revizije je tijekom 2003. godine vršila poslove po nalogu direktora, iako nije donesen Plan i program rada, a ni Pravilnik o radu Službe,
- Vršena kontrola se odvijala u više različitih segmenata, a izvješća su rađena u vidu: izrade zapisnika o pregledu središta pošta i konstatiranju zatečenog činjeničnog stanja; zapisnika o izvršenim uviđajima po prijavljenim provalama; prijava o raznim vidovima neposluha uposlenih u operativnim jedinicama i poštanskim uredima itd,
- Navedena kontrola je, između ostalog, vršena u cilju utvrđivanja pravilnosti primjene Pravilnika o općim uvjetima za obavljanje poštanskih usluga i Pravilnika o pošti Herceg-Bosne,
- Vršena je samo kontrola poštanske tehnologije, ali ne i kontrola financijskog poslovanja,
- Zapisnici Službe unutarnje kontrole i revizije sa utvrđenim kvalifikacijama djela, prijedlozima i mjerama koje se trebaju poduzeti, su bili predmet rasprave Uprave Društva. Uprava Društva je na prijedlog Službe donosila odluke o mjerama, temeljem kojih je trebao postupati Upravitelj pošte konkretnog središta pošta. Povratnih informacija o realizaciji predloženih mjera nije bilo u Službi unutarnje kontrole i revizije,
- Iz svih oblika izvješća Službe, revizijom je konstatirano da su nepravilnosti različite, kao i da se radi o nepostupanju uposlenih po danim uputama.

Služba unutarne kontrole i revizije u suradnji sa Upravom Društva, treba osigurati realizaciju donesenih odluka Uprave u cilju otklanjanja uočenih nepravilnosti, pravovremenog sankcioniranja i onemogućavanja ponavljanja istih.

V ZAKLJUČAK

Nakon izvršene revizije preporučamo da Uprava Društva, u što kraćem roku, poduzme adekvatne mjere na uspostavi pouzdanog sustava internih kontrola, koji će osigurati dosljednu primjenu propisa, a time i adekvatnu zaštitu imovine. Tijekom revizije stečen je utisak da je postojeća Uprava Društva uložila značajne napore u organiziranju Društva, povećanju prihoda iz osnovne djelatnosti te stvaranju vizije za daljnje poslovanje.

Nije osigurana relevantna knjigovodstvena dokumentacija za preuzeta početna stanja po diobnoj bilanci ranijeg HPT-a, što je nužno učiniti u što skorijem roku.

Tijekom revizije, utvrđeno je da nisu osigurane povratne informacije upravitelja središta pošta o realiziranju odluka Uprave Društva po prijedlozima Službe unutarnje kontrole i revizije, što treba biti praksa u narednom periodu.

Potrebno je u što kraćem roku na svim razinama i u svim segmentima poslovanja izvršiti usklađivanje i knjigovodstvena stanja uporediti sa stvarnim stanjem sukladno Zakonu o računovodstvu i internom aktu Društva. Također je nužno osigurati relevantnu dokumentaciju o vlasništvu nepokretne imovine.

Novčana sredstva u uputničkom prometu Hrvatske pošte, koja se vode u pomoćnim evidencijama, bi se trebala evidentirati vanbilančno i utvrditi na bazi relevantne dokumentacije podrijetlo ukupne mase novčanih sredstava.

Koristeći suvremene poštanske tehnologije, potrebno je da Hrvatska pošta uloži značajne napore u cilju daljeg razvoja i osposobljavanja za samofinanciranje kroz razvoj marketinških i suvremenih IT mogućnosti.

Učinjeni propusti evidentirani u nalazima ovog izvješća sigurno su imali značajan odraz na ukupno poslovanje i financijsko izvješćivanje Hrvatske pošte.

U izvješću su dane preporuke za poboljšanje rada Hrvatske pošte d.o.o Mostar, čije se implementiranje očekuje i koje će biti predmetom naredne revizije.

VI KOMENTAR

U ostavljenom roku Hrvatska pošta d.o.o. Mostar očitovala se na dostavljeni Nacrt Izvješća o izvršenoj reviziji financijskih izvješća za 2003. godinu. Nakon sveobuhvatnog razmatranja dostavljenog očitovanja, revizijski tim koji je izvršio pomenutu reviziju, prihvatio je primjedbu koja se odnosila na obračun poreza na isplaćeni iznos regresa. Ostale primjedbe izložene u očitovanju, revizijski tim nije mogao prihvatiti, obzirom da nije priložena relevantna dokumentacija koja bi potvrdila navode u Očitovanju.

Istovremeno Ured za reviziju proračuna/budžeta u FBiH preporuča revidiranom klijentu da prilikom traženja tumačenja pojedinih zakonskih propisa, iste traži od institucija zaduženih za njihovo tumačenje.

Viši revizor

Ismeta Junuzović, dipl. oec.

Tim za reviziju

Nusreta Hadžimustafić, dipl. oec.

Dijana Šutalo, dipl. oec.

**BILANCA STANJA
NA DAN 31.12.2003. GODINE**

BILANČNE POZICIJE	31.12.2003.	31.12.2002.
AKTIVA		
<i>Dugoročna imovina</i>		
<i>Patenti, licence i koncesije</i>	90.207	114.407
Ostala nematerijalna sredstva	756.852	1.159.944
Nematerijalna sredstva	847.059	1.274.351
Zemljište i šume	40.337	40.337
Građevine	13.311.611	12.813.618
Oprema	2.897.906	3.027.570
Ostala materijalna sredstva	3.041.367	2.974.062
Predujmovi za materijalna sredstva	106.028	279.352
Materijalna sredstva	19.397.249	19.134.939
Ostali krediti	290.063	306.063
Ostala dugoročna potraživanja, depoziti i kaucije	208.870	208.870
Financijska sredstva	498.933	514.933
STALNA SREDSTVA	20.743.241	20.924.222
Sirovine materijal, rezervni dijelovi i sitan inventar	330.324	545.331
Predujmovi za zalihe	2.848	-
ZALIHE	333.172	545.331
Ostali kupci	1.200.303	705.640
Ostale tražbine, depoziti i kaucije	412.131	408.459
TRAŽBINE	1.612.434	1.114.099
Ulaganja	-	-
GOTOVINA I EKVIVALENTI GOTOVINE	3.492.204	198.993
UKUPNA AKTIVA	26.181.051	22.782.646
Vanbilančna evidencija	-	-
Upisani kapital	19.461.526	19.213.610
Akumulirani dobitak	261.044	247.916
Akumulirani gubitak	-	-
KAPITAL	19.722.570	19.461.526
Obveze za ostale dugoročne kredite	1.399.174	1.734.975
Dugoročna razgraničenja	2.938.375	117.218-
Dugoročne obveze	4.337.549	1.852.193
Drugi krediti kratkoročni	333.111	370.806
Ostali dobavljači	679.060	321.703
Porezi	240.581	232.301
Druge obveze	256.473	18.879
Kratkoročna razgraničenja i rezerviranja	611.707	525.238
Tekuće obveze	2.120.932	1.468.927
UKUPNA PASIVA	26.181.051	22.782.646
Vanbilančna evidencija	-	-

**BILANCA USPJEHA
ZA RAZDOBLJE 01.01.2003.-31.12.2003. GODINE**

OPIS	31.12.2003.
Prihodi od prodaje	9.792.725
Usklađivanje vrijednosti zaliha	57.046
Troškovi administracije	21.496.060
GUBITAK OD AKTIVNOSTI	11.760.381
Prihodi od financiranja	9.909
Ostali prihodi	13.384.784
Rashodi od financiranja	237.469
Ostali rashodi	1.023.923
DOBITAK PRIJE POREZA	372.920
Porez na dobit	111.876
Dobitak poslije poreza	261.044
NETO DOBITAK	261.044

* Podaci iz 2002. godine nisu uporedivi.

**IZVJEŠĆE O GOTOVINSKIM TIJEKOVIMA
ZA RAZDOBLJE OD 01.01.-31.12.2003. GODINE**

Opis	31.12.2003.
Neto dobitak	261.044
Amortizacija vrijednost usklađivanja nematerijalne imovine	+449.824
Amortizacija vrijednost usklađivanja materijalne imovine	+1.444.048
Rashodi od otuđenja materijalnih sredstava	+89.787
Usklađivanje po osnovu finansijskih stalnih sredstava	+498.933
Nerealizirani rashodi kod razmjene valuta na tržištu	-9.909
Ostala usklađivanja za negotovinske stavke i tijekove koji se odnose na ulagateljske i finansijske aktivnosti	414.730
Svega	2.887.413
Povećanje zaliha	+212.159
Povećanje tražbina	-498.336
Povećanje obveza prema dobavljačima	+357.358
Povećanje ostalih obveza	+245.875
Povećanje obračunatih nefakturiranih troškova	+181.376
Povećanje odgođenih prihoda	+1.994.702
Svega	2.493.134
A. Neto gotovina dobivena od poslovnih aktivnosti	5.641.591
Nabavka nematerijalnih sredstava	-22.532
Nabavka materijalnih sredstava	-1.794.586
Dati krediti drugim pravnim licima	+16.000
B. Neto gotovina korištena u ulagačkim aktivnostima	-1.801.118
Povrat pozajmljenih sredstava	-335.802
Ostali tokovi od finansijskih aktivnosti	-211.460
C. Neto gotovina u ulagateljskim aktivnostima	-547.262
Neto povećanje gotovine i ekvivalenta gotovine (A+B+C)	3.293.211
Početno stanje gotovine i ekvivalenta gotovine	198.993
Konačno stanje gotovine i ekvivalenta gotovine	3.492.204
Neto povećanje gotovine na računu i ekvivalenta gotovine	3.293.211

**IZVJEŠĆE O PROMJENAMA NA KAPITALU
ZA 2003.GODINU**

OPIS	UPISANI KAPITAL	AKUMULIRANI DOBITAK	UKUPNO
Stanje na dan 31.12.2002.godine	19.213.610		19.213.610
Izdavanje dionica i ostala povećanja vlasničkog kapitala	-	-	-
Neto dobitak razdoblja		247.916	247.916
Stanje na dan 01.01.2003.godine	19.213.610	247.916	19.461.526
Izdavanje dionica i ostala povećanja vlasničkog kapitala	-	-	-
Neto dobitak razdoblja		261.044	
Raspored dobiti/dobitka	247.916		247.916-
Ostala smanjenja vlasničkog kapitala			
Stanje na dan 31.12.2003.godine	19.461.526	247.916	19.722.570

†

†† Neto dobitak u iznosu od 261.044 KM sukladno članku 10. Statuta je raspoređen 90 % ili 234.940 KM u povećanje kapitala Društva.